

2019-03-01

Att**Organ**-----
Gemensam Hjälpmedelsnämnd**Plats****Tidpunkt**Fredagen den 1 mars 2019
-----**§ 8 Årsredovisning**

AnneChristine Ahl presenterar Hjälpmedelscentrums årsredovisning utifrån invånare/patient, verksamhet/process, produktion/tillgänglighet, miljö, ekonomi och framtid.

Beslut

1. Årsredovisning för Hjälpmedelscentrum fastställs och överlämnas till huvudmännen.

Paragrafens slut -----

Vid protokollet

Amanda Uras, mötessekreterare

Justerat 2019-03-15

Barbro Larsson

Ordförande

Anna Nygren

Justerare

Rätt utdraget intygas 2019-03-18

Amanda Uras

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

---

SAMMANFATTANDE ANALYS OCH FRAMTIDSBEDÖMNING

Hjälpmedelscentrum bibehåller det goda bemötande som kännetecknat verksamheten i många år och tillgängligheten till utprovning har förbättrats.

Behovet av hjälpmedel fortsätter att öka i befolkningen med ökat antal beställningar av hjälpmedel, som stöd till egenvård, vård och omsorg och för att bibehålla livskvaliteten, som följd. Efterfrågan av arbetstekniska hjälpmedel ökar, liksom efterfrågan på avancerade hjälpmedel. Införandet av medicinska behandlingshjälpmedel har genomförts med gott resultat, med åtföljande produktionsökningar samt ökad tillgänglighet för patienterna.

Flera större processförbättringar för att öka patientsäkerheten och stöd till förskrivare har implementerats och patientsäkerhetskulturen har förbättrats.

Miljöförbättrande åtgärder har genomförts och den interna miljöorganisationen har utvecklats.

Årets redovisade resultat är 1 644 tkr. Resultatet före återbetalningen till huvudmännen var 8 219 tkr till följd av ökad uthyrning och försäljning av hjälpmedel till huvudmännen samt nytt sortiment.

Framtidsbedömning

De närmaste åren förväntas folkmängden öka med ca 1,5 % per år samtidigt som befolkningen blir äldre. En omfattande brist på personal, som till viss del lösts genom hyrpersonal, påverkar också förskrivning av hjälpmedel. Om några år kommer den stora grupp människor som föddes efter andra världskriget ha mer omfattande behov. För att klara befolkningens förväntningar och behov av vård och omsorg samt behoven av personalförsörjningen måste arbetssätt och metoder utvecklas.

Om befintlig medicinteknik och välfärdsteknik används klokt finns möjlighet att ge fler personer ett bra stöd med bibehållen kvalitet. Nya arbetssätt behöver utvecklas i samverkan för att uppnå ett optimalt stöd till både patienter, närstående och till förskrivare. Det kan ske bland annat genom att nyttja ny medicinsk teknik och välfärdsteknik tillsammans med digitaliseringens potential.

Den gemensamma Hjälpmedelsnämnden och Hjälpmedelscentrum ger möjligheter. Samverkan är nyckeln för att Hjälpmedelscentrums specialistkunskap och potential ska nyttjas optimalt och för att spara resurser i andra delar hos huvudmännen. Under kommande år kommer arbete att ske för att utöka de mer avancerade arbetstekniska hjälpmedlen liksom att dra nytta av den digitala utvecklingen för processförbättring.

Investeringsbehovet av medicinsk teknik kommer att öka och genom att nyttja Hjälpmedelscentrum och inte bygga upp egna lager ökar kostnadseffektiviteten hos alla huvudmän.

Sammanfattningsvis kommer behovet av hjälpmedel öka med åtföljande produktionsökningar och investeringsbehov. Kostnaderna för hjälpmedel och välfärdsteknik håller samtidigt tillbaka kostnadsökningar samt minska andra kostnader.

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

INVÅNARE/PATIENTPERSPEKTIV

Perspektivets processmål och löpande uppföljning omfattar följande indikatorer:

Mål	Indikator	Målvärde	Utfall 2018
God patientnöjdhet och delaktighet	Enkätundersökning	>90%	se nedan

Arbetet mot mål och uppdrag – resultat och analys av aktiviteter och indikatorer

Från 2018 ingår frågor om besök på Hjälpmedelscentrum i den nationella patientenkäten vilken har ersatt tidigare besöksenkät. Resultatet från den nationella patientenkäten är ännu inte publicerat. En patientenkät som besvarades av 101 patienter med medicinska behandlingshjälpmedel (MBH) som besökte Hjälpmedelscentrum gav gott resultat. Resultat visade en nöjdhet på tillgänglighet (5,46), bemötande (5,74) och på leveranskvalitet (5,6) (skala 0 - 6).

För att hjälpmedels potential ska utvecklas som stöd för kvarboende, vård och omsorg i hemmet och stödja att införande av hjälpmedel/välfärdsteknik förverkligas sker många insatser bland annat genom innovationsteamet och kunskapsspridning.

Broschyrer med hälsofrämjande och förebyggande information från Socialstyrelsen och från Region Västmanland finns i utställningen. Deltagande har skett vid seniormässor och fallpreventionsvecka då framförallt hjälpmedel för att förhindra fall visades. Den nationella Hjälpmedelsdagen uppmärksammades med öppet hus.

Hjälpmedelscentrum har arbetat för att tydliggöra könsskillnader i förskrivning för barn med psykisk ohälsa¹, samt medverkat i Region Västmanlands GAP-analys gällande vård och hälsofrämjande på lika villkor för att förmedla information om skillnader och för att inhämta kunskap.

Åtgärd

För att göra skillnad och ta nästa steg för att minska skillnader mellan könen behöver kompetensen öka. Hjälpmedelscentrum kommer därför genomföra kompetenshöjande åtgärder om jämlik vård under kommande år.

Samlad bedömning

Genomförande har skett i enlighet med förvaltningsplan.

Verksamheten arbetar aktivt med hälsofrämjande och förebyggande insatser och bibehåller det goda bemötande som kännetecknat verksamheten i många år.

¹ Se Delårsrapport 2 sid 4

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

VERKSAMHET/PROCESSPERSPEKTIV

Perspektivets processmål och löpande uppföljning omfattar följande indikatorer:

Mål	Indikator	Målvärde	Utfall 2018
Ökad användning av e-tjänster	Öka antalet ärenden i e-tjänst 1177 Vårdguiden	Öka 10 %	275 %
Kortare ledtider (väntan)	Andel patienter som erbjudits tid för utprovning inom 15 arbetsdagar	75 %	77,7 %
"	Andel patienter som fått service/repairation slutförd inom 5 arbetsdagar	80%	84,9 %
"	Andel besvarade telefonsamtal hos kundtjänst	95%	91,3 %
"	Andel leveranser enligt planerad leveransdag	95%	96,1 %
Löpande uppföljning	Andel analyserade avvikelser med förbättringsförslag Uthyrningsgrad, mäts via andel hjälpmedel hos kund	90 %	14 % 91,6 %

Arbetet mot mål och uppdrag – resultat och analys av aktiviteter och indikatorer

Antalet ärenden i 1177-Vårdguidens e-tjänster har ökat kraftigt. Ärenden från patienter med CPAP-behandling står för en stor del av ökningen, en följd av utökade tjänster i samband med införandet.

Andelen som erbjudits utprovningstid inom 15 dagar är 77,7 %, en ökning med 3,7 procentenheter jämfört med 2017. Målvärdet har uppfyllts och bedöms bero på en stabil bemanning och god samordning inom enheten.

Andelen besvarade telefonsamtal är 91,3 %, en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med 2017. Ökningen av samtal och besök är en följd av införande av MBH. Nya arbetssätt har utvecklats för att möta den ökade efterfrågan.

Vi fortsätter att hålla en hög servicenivå gällande avhjälpande underhåll och uppfyller målet med utfallet 84,9 %. En plan för att komma ikapp med rekonditionering av elrullstolar har utarbetats och förväntad effekt är ökad tillgänglighet till elrullstolar och minskade kostnader för inköp. Alla tjänster är tillsatta, vilket förväntas påverka servicenivån positivt.

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Produktion

Produktion, inklusive MBH	2017	2018	Förändring
Antal beställningar	42 186	44 689	4,8 %
Antal retur	28 315	30 406	7,4 %
Antal arbetsordrar rekonditionering	15 797	17 319	9,6 %
Antal konsulentremisser (utprovning)	1 135	1 200	6,1 %
Antal arbetsordrar teknisk service	11 021	11 387	3,3 %
Antal kundtjänstamtal	20 568	22 866	11,2 %
Antal hämtordrar	17 617	19 215	9,1 %

Antal beställningar har ökat med 4,8 % jämfört med 2017, en stor ökning under första halvåret som senare planat ut. Utökat sortiment, större efterfrågan samt höjning av vissa säkerhetslager till följd av nya utskrivningslagen har genererat fler beställningar än föregående år.

Antal retur har ökat med 7,4 % jämfört med 2017 och antalet arbetsordrar rekonditionering med 9,6 % till följd av att fler hjälpmedel är ute hos patient kort tid vilket leder till en snabbare omsättning. Visst mönster kan tydas att fler hjälpmedel förskrivs vid utprovning för att sedan snabbt lämnas tillbaka.

Antalet utprovningssärenden har ökat med 6,1 %. En stor del av ökningen ses inom området kognition och då framförallt tyngdprodukter. Förskrivare från fler verksamheter förskriver nu tyngdprodukter och problematik kring sömn tas upp i fler sammanhang.

Antalet kundtjänstamtal har ökat med 11,2 %, till följd av införandet av medicinska behandlingshjälpmedel. Antalet ärenden till arbetsplatsbrevlåda har planat ut.

Antal hämtordrar har ökat och följer antalet returnerade hjälpmedel.

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Volymutveckling antal uthyrda hjälpmedel

Volym uthyrda hjälpmedel (exkl. MBH)	Utfall 2017	Utfall 2018	Förändring
Volym individmärkta hjälpmedel	54 210	56 949	5,1 %
Volym huvudhjälpmedel	68 970	71 901	4,2 %
-varav regionfinansierat (individmärkt)	44 619	46 905	5,1 %
Familjeläkarenheter (Vårdval Västmanland)	28 842	30 701	6,4 %
Vårdval Västmanland (Centralt konto)	8 732	8 694	- 0,4 %
Habiliteringscentrum	6 358	6 715	5,6 %
Övriga regionenheter	687	795	15,7 %
-varav kommunfinansierat (individmärkt)	9 508	9 924	4,4 %
Arboga kommun	455	432	- 5,1 %
Fagersta kommun	448	468	4,5 %
Hallstahammars kommun	636	654	2,8 %
Kungsörs kommun	270	288	6,7 %
Köpings kommun	995	1 135	14,1 %
Norbergs kommun	171	177	3,5 %
Sala kommun	696	693	- 0,4 %
Skinnskattebergs kommun	89	59	-33,7 %
Surahammars kommun	370	371	0,3 %
Västerås stad	5 378	5 647	5,0 %

Volymutveckling detaljanalys

Störst volymökning för hyreshjälpmedel visar produktområdena cirkulationsbehandling (115 %), tyngdhjälpmedel (39 %), insulinpumpar (27 %), sittsystem barn (31 %) samt uppreningsstöd (21 %).

Störst volymökning för försäljningshjälpmedel visar produktområdena cirkulationsbehandling (249 %), tyngdhjälpmedel (40 %), arm-och bentränare (73 %), cyklar (22 %), sittsystem barn (141 %), ur och klockor (61 %) samt överflyttningssplattor (30 %).

Kriterierna vid förskrivning av kompressionsutrustning för cirkulationsproblem har skärpts. Patienten ska ha deltagit i kompressionsbehandling på klinik vid flertal tillfällen med aktuell produkt med utvärderad god effekt. Utvärderingen ska skickas in i samband med förskrivning.

3 230 individmärkta MBH har övertagits från Medicinsk Teknik varav 2 700 CPAP-apparater. Vid årsslutet hade antalet uthyrda individmärkta MBH ökat till 3 532 (9,3 %).

Nya utskrivningslagen

För att anpassa verksamheten till den nya utskrivningslagen har ett nytt arbetssätt tagits fram för beställning av hjälpmedel för utskrivning från vårdenhet. Bemanningen har förstärkts under jul och nyår för att möjliggöra leverans av hjälpmedel för utskrivning från slutenvård.

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Patientsäkerhet

Patientsäkerhetskulturen har förbättrats vilket ses genom att medarbetarna i högre grad både registrerar avvikelser och förbättringsförslag samt ett ökat fokus inom enheterna. Fyra avvikelssystem² finns. Alla avvikelser i webSesam och Synergi analyseras och allvarighetsbedöms inom fyra veckor.

WebSesam: förskrivare har registrerat 412 avvikelser, en minskning med 2,6 % jämfört med 2017. 82 % rör leveranser (flera orsaksbakgrunder), en minskning med 7 procentandelar jämfört med 2017 till följd av åtgärder inom logistikenheten. 7 % rör fel från leverantör för hygienprodukter. Resterande berör teknisk service, IT samt felregistrering vid förskrivning och i kundtjänst. 9 negativa händelser/tillbud med hjälpmedel har överförs till Synergi.

Hjälpmedelscentrum har registrerat 41 avvikelser till förskrivare, en minskning med 47 % jämfört med 2017. Hjälpmedel och tvingande fält har införts men underrapportering bidrar troligen till minskningen.

Synergi: Totalt har 147 avvikelser registrerats jämfört med 130 år 2017. 16 har inkommit till Hjälpmedelscentrum och resterande har registreras internt:

- 11 negativa händelser (tillbud eller iakttagelser) med hjälpmedel varav sex är anmälda till Läkemedelsverket. I två fall inväntas ytterligare dokumentation från förskrivare
- 65 till kommuner p.g.a. sen anmälan till särskilt boende, jämfört med 71 år 2017
- 13 klagomål varav 4 till HMC om väntetid/lågt lagersaldo, 9 till kund/leverantör lång svarstid, ingen förskrivare, brist vid transport/färdtjänst och smutsigt hjälpmedel
- 19 avsteg från rutiner eller avsaknad av rutiner
- 7 gäller lager och transport
- 2 övriga
- 12 inspektioner/egenkontroller och riskidentifieringar har registrerats internt (arbetsmiljö/miljö)
- 18 gäller arbetsmiljö (se medarbetarperspektiv)

Leverantörsavvikelse: Totalt 151 avvikelser till följd av produktavvikelser, försening och felleveranser, en ökning med 17 % jämfört med 2017.

Avvikelse/reklamation i webSesam	Framförallt reklamation rapporterad av förskrivare. Negativ händelse eller Tillbud införs i Synergi av förskrivare direkt eller via kopia från annat avvikelssystem av avvikellesamordnare. Rapport av avvikelser till förskrivare.
Synergi	Negativa händelser, tillbud och förbättringsförslag gällande arbetsmiljö, patient- eller driftrelaterade.
Medicintekniska avvikelser till Läkemedelsverket	Skador eller tillbud som orsakat patient, användare eller annans död eller riskerat få hälsa allvarligt försämrade anmäls till Läkemedelsverket. Förskrivare fyller i blankett som liksom produkt skickas till HMC som ansvarar för att rapport till Läkemedelsverket kompletteras med en teknisk utredning.
Leverantörsavvikelse	Avvikelser som rapporteras till berörd leverantör, oftast leveransförseningar eller felleveranser.

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Säker digital kommunikation

För att erbjuda en patientsäker väg in för ärenden från förskrivare och kunder har två digitala tjänster utvecklats som också förbättrar den interna processen: webSesam/Sesam 2 för vissa ärenden och en ny digital uppladdningstjänst för andra. Arbetsätt och instruktioner har tagits fram och implementerats. Arbete för att GDPR-säkra systemen har genomförts.

Miljö

Den interna miljöorganisationen har förtydligats och utökats med enhetschefer, miljö- och kemikalieombud samt förvaltningens representant i regionens centrala miljögrupp. Antalet miljöombud har utökats. Ett arbete har inletts med riskanalyser av kemikalier.

Kassationsrutinen för individmärkta hjälpmedel har skärpts med en högre kassationströskel för att öka återanvändningen. Den nya rutinen har haft stor effekt:

- antalet skrotade individer har, jämfört med år 2017, minskat med 11 % trots att antalet returnerade ökat med 8 %
- Andelen skrotade av returnerade individer har sjunkit från 26 % år 2017 till 21 % år 2018

Forskning inom hälsa och välfärd

Hjälpmedelscentrum har deltagit i flera referensgrupper till forskning om hjälpmedel och välfärdsteknik "Hälsa och Välfärd i tre dimensioner" inom ramen för Samhällskontraktet. En HTA-analys³ har initierats, gällande hjälpmedlet Deep Oscillation, och genomförts av Camtö⁴. Ett projekt har initierats för att strukturera utvärdera effekten av behandlingshjälpmedlet Mollii i samarbete med Mälardalens högskola, Habiliteringscentrum Västmanland och Sörmland samt Hjälpmedelscentralen i Sörmland.

Överförande av Medicinska behandlingshjälpmedel (MBH)

Målet att överföra MBH samt utveckla en långsiktigt hållbar modell med hög patientsäkerhet för införande, i förekommande fall med digital teknik, i hemmen har genomförts enligt plan och modellen har säkrat samarbete med Centrum för digitalisering och berörda kliniker. Processbeskrivning och instruktioner har dokumenterats i ledningssystemet och i handbok. Förskrivning kan göras i webSesam och utbud visas för medborgarna på 1177.se. Samverkan med berörda verksamheter är etablerad.

1 150 nya förskrivningar har gjorts. Det förväntade antalet var cirka 800. Antalet beställda tillbehör/förbrukningsartiklar är 5 700 st. Ett stort antal MBH-ärenden har genomförts: 2 088 kundtjänst-ärenden, 721 konsult-ärenden och 621 tekniker-aktiviteter.

³ Health Technology Assessment (HTA) är ett globalt använt begrepp för teknologiutvärdering inom hälso- och sjukvården med syfte att säkra god kvalitet och kostnadseffektivitet. Begreppet omfattar teknik- och vårdrelaterade processer och procedurer samt läkemedel och avser att generera ett väl underbyggt underlag inför beslut om införande av ny teknologi eller avveckling av befintlig teknologi

⁴ Centre for Assessment of Medical Technology in Örebro

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Ägande och hantering av berörda hjälpmedel har överförts. Målet att organisation och hantering av MBH är jämlik och tydlig för patient och medicinskt ansvariga har uppnåtts liksom patientsäkerhetsmålet.

Processeffektivisering

Effektivare flöden är ett ständigt pågående arbete för att möta ökade volymer samt nya behov. Några arbetssätt som förändrats för enklare och snabbare hantering inom konsulent/kundtjänst är registrering av ny leverantör och utskick av påminnelsebrev. Det administrativa arbetet minskar till följd av nya digitala in-
vägar. Förbättrad transportplanering har ökat körtiden och tillgängligheten jämfört mot tidigare.

Arbetet med att säkerställa förskrivningssystemet med modern teknik fortgår och arbetet med att möjliggöra tvåfaktorsinloggning är nu inne i slutfas.

Stöd av inköp och implementering av ny teknik i kommunerna

Samarbete med Västerås stad om införandet av GPS-larm som bistånd för ledsagning har skett och gemensamma genomgångar av välfärdsteknik har genomförts. Många studiebesök av vårdutbildningar, kommunala arbetsplatser, intresseorganisationer och Mälardalens högskola med flera har genomförts med information om hjälpmedel och nya produkter inom området välfärdsteknik.

Utbildning och stöd till förskrivare

41 förskrivarutbildningar har genomförts, både grundläggande och specifika med sammanlagt 250 deltagare. Två utbildningar för sjuksköterskor om antidecubitusmadrasser har genomförts i Sala. Grundutbildningen för förskrivare har utvecklats till att bli webbaserad. 8 temadagar har genomförts i samarbete med leverantörer.

Hjälpmedelshandboken och vårdgivarwebb

I januari publicerades den nya webbaserade Hjälpmedelshandboken på regionvastmanland.se. Handboken är gemensam för samtliga hjälpmedelsområden och ersätter de tidigare PDF-dokumenterna, Bok 1-5.

En av de viktigaste kanalerna för information till förskrivare och kunder är webbplatsen www.regionvastmanland.se/hmc. En tydligare struktur har arbetats fram och samtliga produktområdens informationssidor har uppdaterats. Även rutinerna för uppdatering av innehållet har setts över.

Verka för kompetenshöjning inom ny teknik

För att öka kompetensen om hjälpmedelsförskrivning så att vård- och omsorgspersonal och chefer har kunskap om hur personer får tillgång till hjälpmedel, vad som stödjer och reglerar processen och hur delaktighet påverkar nyttan med hjälpmedlet, har Socialstyrelsens webb-utbildningar spridits brett.

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Inkontinens

Antal personer som förskrivits inkontinenshjälpmedel 2018

Åldersintervall	Kvinna	Man	Totalt
-19	127	199	326
20-64	840	531	1 371
65-79	1 691	1 325	3 016
80-	2 843	1 510	4 353
Totalt	5 501	3 565	9 066

62 232 beställningar har genomförts för 9 066 personer, en ökning med 17,5 % till 16 % fler personer. Dessutom har 5 894 beställningar gjorts, utan personnummer, vilket motsvarar en ökning med 24 % jämfört med 2017. Förskrivningar av allt-i-ett inkontinensskydd och engångsunderlägg har ökat.

I syfte att öka kompetensen hos förskrivare genomfördes en 4,5 p uppdragsutbildning via Högskolan Dalarna, med grundläggande kunskap inom inkontinensvård. Utbildningen var en webbaserad distanskurs som finansierades via stadsbidrag riktad till kvinnors hälsa. Den avslutades med examination på Hjälpmedelscentrum. 18 förskrivare slutförde utbildningen. I utvärderingen framkom att svårigheter finns att studera på arbetstid.

Redovisning av beslut gällande hjälpmedel utanför sortiment och regelverk, 2018

Antal beviljade beslut utanför sortiment och regelverk	Kostnad kr
Hostmaskin Cough assist, 2 st	43 500 x 2
Inhalator Aerogen Solo, 2 st	8 695 x 2
Mobility plus paket till Twion	2 419
Drivaggregat E-drive med joystick till manuell rullstol	37 000
Ichair med vårdarstyrning	59 200
Elrullstol nr 2 Real Mobil, 7st	41 500, 46 800 x 3, 36 760, 55 083, 44 000
Förflyttningshjälpmedel Sara Steady, 2 st	12 850 x 2
Racerunner cykel	18 000
Drivaggregat E-drive med joystick till manuell rullstol	38 720
Drivaggregat Smartdrive, 2 st	36 331, 35 200
Drivaggregat Smartdrive, dubbelförskrivning - drivaggregat i kombination med elrullstol	35 200
Arbetsstol Krabat Jockey, 2 st	45 373 x 2, delad finansieringsrisk vid nyinköp
Lymfpulsator Deep Oscillation handenhet, 2 st	21 372, 23 509, båda med delad finansieringsrisk
Påhängshjul till rullstol Freewheel, utanför regelverk	4 444
Träningshjälpmedel studs matta	2 700
Rullstol Nudrive	23 400
Växlingsbara rullstolshjul Gearwheel	31 308
Bredare säng	18 340
Kylkeps och eller kylväst, 4 st	625, 3825, 625, 3200
Arbetsstol med elhöjning nr 2	10 000
Elrullstol med ståfunktion	152 000
Manuell rullstol nr 3	13 445
Hygienstol Heron	40 980

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

39 ärenden utanför sortiment och regelverk har beviljats och 9 har avslagits jämfört med 36 beviljade och 4 avslagna föregående år. 4 ärenden har beviljats med delad finansieringsrisk.

I samverkan med Habiliteringscentrum finns nu ett bedömningsråd där förskrivare får tillgång till samlat stöd i ett tidigt skede inför eventuell ansökan om beslut av hjälpmedel utanför sortiment och regelverk. Arbets sättet har följts upp och kommer fortsätta under 2019.

Åtgärder

Analys av in- och utflöde av elrullstolar, bemanningsplanering och uppföljning på avslutade aktiviteter kommer att införas för att förbättra arbetsprocessen.

Utvärdering av åtgärder för anpassningar till nya utskrivningslagen kommer göras kontinuerligt.

Kostnadseffektiviteten av överförandet av medicinska behandlingshjälpmedel är svår att utvärdera i detta tidiga skede. Detta kommer att följas kontinuerligt under 2019.

Arbetet med införande av en mobil applikation för lagerplock pågår.

Utbildning inom inkontinens kommer att kompletteras med två fortsättningskurser: 1,5 högskolepoäng katetervård och 1,5 högskolepoäng tarmdysfunktion. Dessa ges under våren 2019.

Fortsatt uppföljning av förskrivning av kompressionsutrustning för cirkulationsproblem kommer att ske.

Ett större arbete har påbörjats för att ta hem digitaliseringens effektiviseringsmöjligheter liksom för att stödja det ständiga förbättringsarbetet.

Samlad bedömning

Verksamheten har genomfört överförandet av MBH med gott resultat samtidigt som produktionen i alla områden ökat mer än förväntat.

Flera större processförbättringar för att öka patientsäkerhet och stöd till förskrivare har implementerats.

Tillgängligheten för patient har upprätthållits och för de åtgärder som nedprioriterats till förmån för tillgängligheten har plan tagits fram hantering under 2019.

Miljöförbättrande åtgärder har genomförts och den interna miljöorganisationen har utvecklats.

Patientsäkerhetskulturen har förbättrats och avvikelser ses alltmer som viktiga instrument för att förbättra processerna.

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

MEDARBETARPERSPEKTIV

Perspektivets processmål och löpande uppföljning omfattar följande indikatorer:

Mål	Indikator	Målvärde	Utfall 2018
HMC ska vara en attraktiv arbetsgivare	Hållbart medarbetarengagemang (HME)		Enkätresultat 2017:79,1
"	Sjukfrånvaro	≤6 %	5,9
Löpande uppföljning	Antal rehabiliteringsärenden Antal arbetsmiljöavvikelser totalt Antal, specifika arbetsmiljöavvikelser (stickskador, hot/våld)		13 13 0/1

Arbetet mot mål och uppdrag – resultat och analys av aktiviteter och indikatorer

Säker och hälsofrämjande arbetsplats

Hälsoteamet arbetar aktivt med hälsofrämjande och förebyggande insatser och en aktivitetsplan för hälsoarbetet tas fram årligen. Skyddsronder har genomförts.

Riskmedvetenheten har undersökts och resultatet visar en hög riskmedvetenhet samt att det finns visst förbättringspotential. Instruktionen för Brand och Brandsäkerhet har förtydligats och anpassats för att underlätta utrymning och underhåll av brandlarmsystem har flyttats till Region Västmanlands Drift. Flera bärbara personlarm har köpts in. Instruktion om hot och våld har omarbetats och åtgärder för att säkra arbetsmiljön vid hotbild har tagits fram och hot- och våldövning har genomförts. Ett stort arbete har gjorts för att sortera/ta bort/byta till mindre hälsofarliga kemikalier och skåp har införskaffats. Acetylengas har ersatts med plasmabrännare. Problem med inbrottslarm har åtgärdats och ansvaret för larm eller fel i systemet har lagts över på Region Västmanlands Drift.

Kompetensförsörjningsplanen har uppdaterats liksom handlingsplan varvid det konstateras att hjälpmedelskonsulenter blir allt mer svårrekryterade.

Medarbetarpolicyn har implementerats och följts upp.

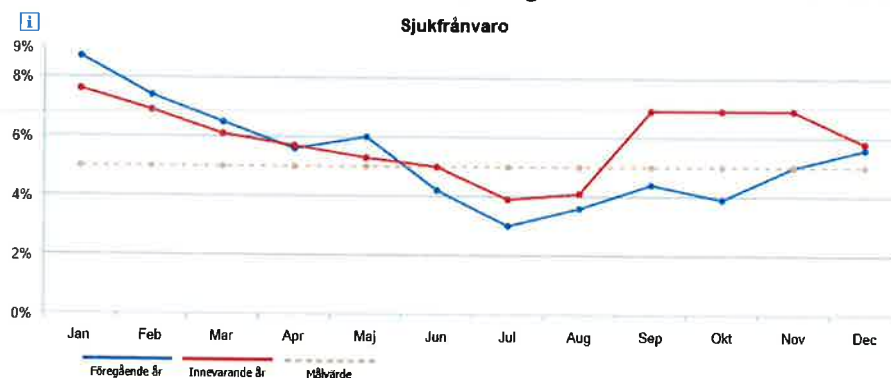
Handlingsplaner till medarbetarenkäten har utvecklats och genomförts i delaktighet med medarbetarna. På övergripande nivå har målkvalitet varit fokus liksom att bevara det goda sociala klimatet. I verksamhetsplanarbetet har fokus legat på kopplingen mellan övergripande mål och hur team och medarbetare bidrar till dessa. Framgångsfaktorer har diskuterats.

Den arbetade tiden har ökat med 4,2 % till följd av ökade resurser för MBH och för produktionsökningen inom logistik. I den ökade arbetade tiden finns också extratjänst och HR-chef inräknad. Mertiden har mer än fördubblats för att upprätthålla tillgängligheten trots ökade behov av produktion under samtidigt införande av medicinska behandlingshjälpmedel.

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Sjukfrånvaro

Långtidsfrånvaron har ökat till följd av icke arbetsrelaterade sjukdomar. Korttidsfrånvaron har minskat. Arbetet för att aktivt stödja medarbetarna i rehabilitering sker enligt regionens riktlinjer. Av 13 rehabiliteringsärenden har 9 avslutats, föregående år avslutades 8 av 12 ärenden.

Sjukfrånvaro % (ack)
(1 mån släp, inget vid årsbokslut)

	Föregående År	Innevarande År
Total sjukfrånvaro	5,3	5,9
- varav korttidssjukfrånvaro, dag 1-14	2,4	2,3
- andel långtidsfrånvaro över 60 dagar	41,8	49,0
Män	4,5	4,5
Kvinnor	6,1	7,3
Anställda -29 år	6,9	3,6
Anställda 30-49 år	4,3	2,8
Anställda 50 år-	5,7	9,1

Totalt 13 avvikelser i Synergi⁵ varav 9 negativ händelse, tillbud eller olycka, vilket är något fler än föregående år. lakttagelser om risker har ökat, en följd av ökat fokus på arbetsmiljö inom logistikenheten.

Åtgärder

Brandskyddsarbetet kommer att fullföljas under 2019. Två personer ska utbildas till instruktörer för Resima, Resurs i möte med aggression. Flera åtgärder som framkommit efter skyddsround kommer hanteras enligt plan, bland annat utbildning vid heta arbeten.

Anpassning av lokalerna ska ske fortlöpande under 2019.

Medarbetarpolicy kommer tas upp vid introduktion av nya medarbetare, vid medarbetarsamtal och i hälsoteamet en gång per år.

Rekrytering av fler vikarier till Enheten för Logistik pågår och bemanning i förhållande till uppdrag kommer kontinuerligt följas.

⁵ En månads eftersläp datakälla Synergi

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Samlad bedömning

Hjälpmedelscentrum fortsätter att arbeta systematiskt med arbetsmiljö utifrån plan. Både den fysiska och psykosociala arbetsmiljön har under året undersökts med hjälp av olika enkäter och handlingsplaner har tagits fram och implementerats. Den årliga uppföljningen av SAM (Systematisk Arbetsmiljöarbete) bekräftar att arbetet fortlöper på ett bra sätt.

Förvaltningens kompetensförsörjningsplan har reviderats och bedömningen är att möjligheten att rekrytera personal överlag är bra men att tillgången på hjälpmedelskonsulenter börjar minska.

Korttidssjukfrånvaron har minskat men en viss ökning av långtidssjukfrånvaron har skett och orsakerna är identifierade som icke arbetsrelaterade.

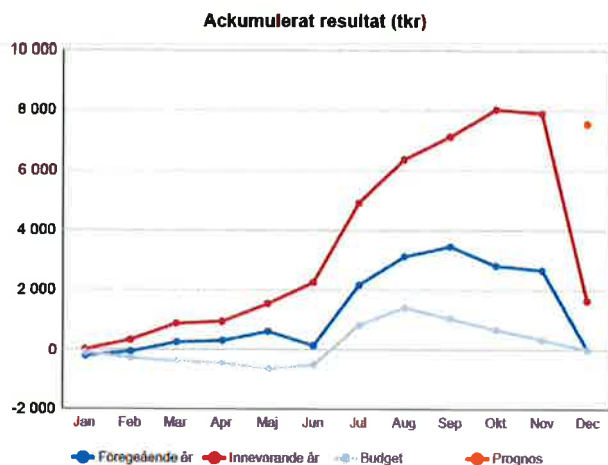
Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

EKONOMIPERSPEKTIV

Arbetet mot mål och uppdrag – resultat och analys av genomförda aktiviteter

Årets resultat – översikt

Årets redovisade resultat är 1 644 tkr. Resultatet före återbetalning till kunder är 8 219 tkr.

	Bokslut 2017 tkr	Budget 2018 tkr	Bokslut 2018 tkr
INTÄKTER			
Hyra	98 055	105 851	108 562
Återbetalning av resultat	-3 416	0	-6 575
Försäljning	12 238	15 293	17 354
Egenavgifter	330	300	337
Serviceavtal	2 370	2 384	2 536
Inkontinenssamordning	951	984	984
Övriga verksamhetsintäkter	2 182	1 030	1 723
SUMMA INTÄKTER	112 710	125 842	124 921
KOSTNADER			
Personalkostnader	36 567	41 086	40 082
Tekniska hjälpmedel	29 530	34 266	33 093
Övriga material, varor	144	170	359
Lokaler	5 997	6 689	6 472
Frakt och transport	1 080	1 060	1 353
Avskrivningar hjälpmedel	25 487	27 941	28 655
Avskrivningar övrigt	736	700	706
IT-kostnader	3 189	3 751	3 209
Övriga kostnader	8 447	8 434	7 646
Finansiella kostnader	1 533	1 745	1 702
SUMMA KOSTNADER	112 710	125 842	123 277
RESULTAT	0	0	1 644

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Analys av intäkts- och bruttokostnadsutveckling

- Intäkter
  - Total intäktsökning jämfört med föregående år är 12 211 tkr, en ökning med 10,8 %.
  - De totala intäkterna är 921 tkr lägre än budgeterat.
  - Avvikelsen på 921 tkr beror framför allt på följande händelser:
    - Hjälpmedelscentrum övertog ett lokalt lager av tillbehör och förbrukningsartiklar till CPAP från Lungmottagningen i december 2017 till ett anskaffningsvärde av ca 935 tkr. Övertagandet har sänkt årets intäkter med 848 tkr.
    - Totalt blev intäkterna lägre än budget på grund av återbetalning av resultat till kunderna (bokförs som sänkning av intäkterna för uthyrning).
- Kostnader
  - Total bruttokostnadsökning jämfört med föregående år är 10 567 tkr, en ökning med 9,4 %.
  - De totala bruttokostnaderna är 2 565 tkr lägre än budgeterat.
  - Avvikelsen på 2 565 tkr beror framför allt på följande händelser:
    - Lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster del av året, sjukfrånvaro och föräldraledigheter.
    - Ökad returtakt och effektiv rekonditioneringsverksamhet medför lägre inköpskostnader för tekniska hjälpmedel.
    - Lägre kassationskostnader för tekniska hjälpmedel, vilket är ett av målen i förvaltningsplanen som vi har arbetat aktivt med under våren.
    - Lägre kostnader för IT-konsulttjänster, dels för att leverantören har svårt att hinna leverera, dels för att vi gjorde en konvertering utan konsulthjälp.
    - Färre utökade antal licenser i webSesam än budgeterat medför lägre kostnader.
- Arbetad tid

Förvaltningen bidrar med sysselsättningsåtgärd till en person långt från arbetsmarknaden. Införandet av MBH har medfört personalförstärkningar med tekniker, konsulent och logistikpersonal.

HR-chef anställdes från och med 2018 istället för att köpa tjänsten som tidigare.

Ökade volymer har lett till hög arbetsbelastning inom Logistiken som därför förstärkts.

Analys av årets resultat i relation till budget – händelseöversikt

Resultatet beror framförallt på följande händelser:

- Högre volymökningar för både uthyrning och försäljning medför högre intäkter.
- Svårighet att budgetera det nya produktområdet MBH på grund av att historik och erfarenhet saknas. Utfallet för uthyrning blev något högre än budget och utgör 2 297 tkr av de totala hyresintäkterna. Hjälpmedelscentrum övertog ett lager av tillbehör och förbrukningsartiklar till CPAP från Lungmottagningen december 2017. Bokföringstekniskt innebär det att Hjälpmedelscentrum fick minskade kostnader 2017 och lägre intäkter 2018. Försäljningsintäkterna var 3 444 tkr innan 848 tkr krediterades för artiklar från övertaget lager som därmed blev lägre än budget. Av de redovisade försäljningsintäkterna utgör MBH 2 596 tkr.
- Medel från Miljöprogrammet 2018 har erhållits.
- Lägre personalkostnader p.g.a. vakanta tjänster del av året, sjukfrånvaro och föräldraledigheter.

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

- Lägre städkostnader. Upphandling pågick när budgeten togs fram.
- Kassationsrutinen för individmärkta hjälpmedel har skärpts med en högre kassationströskel för att öka återanvändningen.
- Ökade reparationskostnader för gamla lastbilar och servicebilar. Det har även medfört ökade kostnader för hyra av lastbil för att klara våra transporter under reparationstid samt produktionstopp.
- Kostnaden för utökningen av antal licenser i webSesam blev lägre än budgeterat.
- Lägre kostnader för IT-konsulttjänster beror på att leverantören har svårt att hinna leverera, vi gjorde en konvertering utan konsulthjälp samt att medel för systemutveckling har erhållits från Centrum för Digitalisering.

Genomförda och planerade åtgärder för att hantera ev. avvikelse mot budget

Under 2019 kommer en bedömning av kostnaderna för att behålla äldre sortiment att genomföras.

Uppföljning av produktområdet MBH kommer att fortsätta nästa år.

En tung lastbil är upphandlad och kommer att levereras i augusti 2019. Den ersätter en gammal lastbil som kommer att säljas. En gammal, lätt lastbil kommer att ersättas av en ny tung lastbil på grund av ökade volymer. Den andra gamla, lätta lastbilen kommer att ersättas av en ny som leasas av Regionservice/ Leasingbilar.

Investeringsredovisning Investeringar – bokslut 2018-01-01 – 2018-12-31, belopp i tkr

Investeringsutgifter	Bokslut	Budget	Utfall	Utfall	Prognos	Avvikelse
	2017	2018	2018 jämfört med budget 2017	inköp 2018 jämfört med budget 2018	inköp 2019 utifrån budget 2018	budget - utfall 2018
<u>Tekniska hjälpmedel</u>						
Förflyttning	15 389	15 126	2 993	11 183	4 432	3 943
Kommunikation	4 265	4 283		4 335		-52
Behandling	8 651	8 907		9 389		-482
Insulinpumpar	1 964	2 000		2 148		-148
Medicinska behandlingshjälpmedel	84	3 500		3 250		250
Elrullstolsgarage	0	2 000		0		2 000
Övriga tekniska hjälpmedel	5 364	4 634		5 452		-818
						0
Datorutrustning						0
Leasingavtal						0
Övriga maskiner och inventarier	155	50		311		-261
Summa	35 872	40 500	2 993	36 068	4 432	4 432

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

Resultat, analys

Av förflyttningshjälpmedel har 2017 års ökning av rullstolar dämpats till en normal nivå. Utbytet av rollatorer med fabrikationsfel 2016-2017 bidrar till minskat inköp 2018.

Förskrivningen av nödlarm har ökat med 32 % och utgör nu 20 % av inköpta kommunikationshjälpmedel. Elektroniska kalendrar utgör 40 % av inköpen inom produktområdet.

Av behandlingshjälpmedlen fortsätter tyngdtäcken att öka. Cirkulationshjälpmedlet lymphapress har ökat till 2 253 tkr från tidigare mycket låg nivå, då förskrivare hanterar en kö. Däremot har ståstöd och tippbrädor minskat.

På grund av leverantörs leveransstopp av insulinpumpar (november 2017 – januari 2018) var inköpen höga årets första tertial, inköpstakten dämpades därefter men översteg budget vid årets slut. Utveckling av insulinpumpar medför att fler patienter kan bli aktuella vilket kan komma att påverka 2019.

Sedan maj 2018 är den beslutade sortimentsöverföringen av MBH överförd från Västmanlands sjukhus till Hjälpmedelscentrum och årets investeringar uppgår till 3 250 tkr.

Utredningen om Hjälpmedelscentrum ska ta över hanteringen av elrullstolsgarage från Västerås stad resulterade i att Västerås stad behåller hanteringen av dessa.

En trasig tvättmaskin har bytts ut och arbetsplatser för MBH har iordningställts. En diskdesinfektor har bytts ut med utökad funktionalitet för rekonditionering av MBH. Acetylenagas har ersatts med en mindre hälsofarlig plasmabrännare.

Åtgärd

Ett arbete har genomförts för att minska kassationerna av hjälpmedel, för att uppnå bättre hushållning och ökat cirkulärt flöde. En uppdaterad instruktion är framtagen. Uppföljning kommer att ske under 2019.

Uppföljning av det nya produktområdet MBH sker löpande månadsvis och kommer att fortsätta 2019.

Inför budgetarbetet efterfrågas varje år kundernas bedömning och hjälpmedelsbehovet två år framåt och svaren bildar underlag till budget. Volymerna fluktuerar över månader och år vilket medför att förvaltningens kärnverksamhet är mycket svår att budgetera och prognosticera.

Ett omfattande arbete med prispressade upphandlingar, effektiv rekonditionering som leder till hög återanvändningsgrad och ett bra förskrivningsstöd ger förutsättningar till att hålla så låg prisnivå som möjligt.

INTERN REFERENS

Denna rapport behandlas av Hjälpmedelsnämnden 2019-03-01.

Diarienummer: HMC 20190130

Bilagor:

Verksamhetsrapport,

Mall Årsredovisning 2018 - Förvaltningstotal Hjälpmedelscentrum

DUVA-bilagor: Resultatrapport, Driftredovisning, Lönekostnader och kostnader, inhyrd personal, Investeringsbilaga,
Tabell för förvaltningsanpassad intäkts- och bruttokostnadsredovisning och avvikelse helårsprognos,

2019-03-01

Att**Organ**-----
Gemensam Hjälpmedelsnämnd**Plats****Tidpunkt**Fredagen den 1 mars 2019
-----**§ 9 Årsberättelse för gemensam hjälpmedelsnämnd**

Amanda Uras informerar om nämndens årsberättelse med vilka beslut som fattats under året.

Beslut

1. Årsberättelsen godkänns och överlämnas till huvudmännen.

Paragrafens slut -----

Vid protokollet

Amanda Uras, mötessekreterare

Justerat 2019-03-15

Barbro Larsson

Ordförande

Anna Nygren

Justerare

Rätt utdraget intygas 2019-03-18

Amanda Uras

Regionkontoret
Centrum för administration
Regionfullmäktige och regionstyrelse
Amanda Uras, 021-17 65 07,
amanda.uras@regionvastmanland.se

Datum

2019-02-15

ÅRSBERÄTTELSE FÖR GEMENSAM HJÄLPMEDELSNÄMND 2018

Den gemensamma Hjälpmedelsnämnden består av 15 ledamöter och lika många ersättare. Fem av ledamöterna och ersättarna företräder Region Västmanland och de övriga platserna företräds kommunerna i länet.

Ordförande i nämnden har under året varit Kenneth Östberg (S) och vice ordförande är Mariette Sjölund (S) från Hallstahammar. Nämndens arbetsutskott består förutom ordförande och vice ordförande av Annica Lindholm (V) och Pernilla Danielsson (M).

Hjälpmedelsnämnden har ett finansierings- och brukarperspektiv och är driftansvarig för Hjälpmedelscentrum.

Nämndens uppgift framgår av reglementet och samverkansavtalet. Enligt dessa ska nämnden ansvara för att länets invånare erbjuds en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor, med krav på ett effektivt och professionellt omhändertagande i rätt tid, på rätt vårdnivå och att förskrivna hjälpmedel håller utlovad funktion och teknisk prestanda.

Nämnden fullgör sitt ansvar inom ramen för gällande lagstiftning och policydokument.

Utbud och tjänster ska erbjudas för

- Daglig livsföring
- Hjälpmedel för vård och behandling
- Inkontinenshjälpmedel.

BESLUT OCH ÄRENDEN 2018

Hjälpmedelsnämnden har under 2018 haft fyra protokollförda sammanträden. Arbetsutskottet har haft fyra protokollförda sammanträden.

Ärenden i hjälpmedelsnämnden 2018

- Verksamhetsberättelsen för nämndens arbete 2017 har godkänts.
- Årsredovisning 2017, delårsrapport ett och två 2018, Planeringsförutsättningar och Förvaltningsplan har fastställts och överlämnats till huvudmännen.
- Införandet av hjälpmedelshandboken på webben har följts av nämnden.
- Införande av medicintekniska hjälpmedel har följts av nämnden.
- Ändringar i handbokstexter har vid flera tillfällen behandlats och godkänts.
- Handboksändringar inför 2019 har godkänts.
- Nämnden har fört diskussion i form av en workshop om utmaningar inom hjälpmedelsområdet, diskussionen har använts som underlag för planeringsförutsättningarna.

Postadress
Region Västmanland
Regionhuset
721 89 Västerås

Besöksadress
Regionhuset, ing 4

Telefon, vxl
021-17 30 00
Telefax
021-17 45 30

Org Nr
232100-0172
VAT nr
SE232100017201

E-post
region@regionvastmanland.se
Webbadress
www.regionvastmanland.se

Datum

2019-02-15

- Beslut om nytt regelverk för peruker. Blir klinikhjälpmedel och lyfts bort från nämnden 2019-01-01.
- Nämnden har fått ta del av resultaten från *Liv och hälsa vuxen och Psykisk hälsa hos ungdomar*.
- Beslut om förskrivningsrätt gällande vissa hjälpmedel för kognition och kommunikation för specialpedagoger.
- Beslut för regelverk om ersättningskrav vid försvunna, stulna, borttappade eller skadade hjälpmedel samt i de fall hjälpmedel inte återlämnas av patient.
- Beslut om revidering av reglemente och samverkansavtal.
- Beslut om hur eventuellt överskott vid bokslut ska hanteras.
- Svar på revisionsrapport om dokumenthantering och nämndadministration.
- Beslut om debitering av hanteringskostnad vid bristande följsamhet av regelverket vid anmälan vid flytt till särskilt boende.
- Nämnden har yttrat sig över revisionsrapporten "Grundläggande granskning av styrelsens och nämndernas ansvar 2017".
- Utnämning av dataskyddsbud.